

การวิเคราะห์การสื่อสารเพื่อพัฒนาความรู้
เรื่องเพศศึกษาในรายการ "ซูรัก ซูรส"

นางสาวสุภาวดี หวังชาลาบวร

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3344-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I20829036

COMMUNICATION ANALYSIS FOR KNOWLEDGE DEVELOPMENT
ON SEX EDUCATION IN "CHURAK CHUROD" TV PROGRAM

Miss Supawadee Wangchalaborwon

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3344-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์การสื่อสารเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องเพศศึกษา
ในรายการ "ซูรัก ซูรส"

โดย

นางสาวสุภาวดี หวังชาลาบวร

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

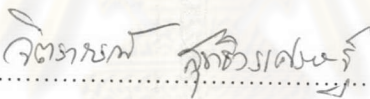
อาจารย์ที่ปรึกษา

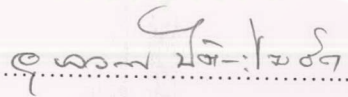
รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโมษิต

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จumphol Rodkhamdi)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโมษิต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุภาวดี หวังชาลาบวร : การวิเคราะห์การสื่อสารเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องเพศศึกษาในรายการ "ชูรัก ชูรส". (COMMUNICATION ANALYSIS FOR KNOWLEDGE DEVELOPMENT ON SEX EDUCATION IN "CHURAK CHUROD" TV PROGRAM) อ. ที่ปรึกษา : รศ. อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโฆษิต, 214 หน้า. ISBN 974-17-3344-5.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณและประเภทของปัญหาเรื่องเพศที่นำเสนอในรายการ "ชูรัก ชูรส" เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายเรื่องเพศที่ปรากฏในรายการ และเพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในรายการให้เป็นที่ยอมรับได้ในสังคมไทย โดยใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหารายการด้วยกรอบแนวคิดทฤษฎีสัญญะวิทยา

ผลการวิจัยพบว่า

ประเด็นปัญหาเรื่องเพศมี 6 ประเด็น ดังนี้ ด้านสังคม (ร้อยละ 36.52) ด้านจิตใจ (ร้อยละ 15.22) ด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 13.91) ด้านสุขอนามัย (ร้อยละ 12.61) ด้านกายวิภาคและสรีระ (ร้อยละ 10.00) และเป็นประเด็นปัญหาอื่น ๆ (ร้อยละ 11.74)

ในการสื่อความหมายเรื่องเพศพบว่ามีการใช้สัญลักษณ์แบบ Icon, Index และ Symbol ในการสื่อความหมายเรื่องเพศผ่านตัวรายการ และการสื่อสารในรายการพบว่ามีการใช้สัญลักษณ์สื่อความหมายเรื่องเพศโดยนัยผ่านวัจนภาษา ส่วนอวัจนภาษาที่ปรากฏการสื่อความหมายเรื่องเพศพบภาพการ์ตูนสาริตการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง และฉาบน้ำตักจำลอง

สำหรับปัจจัยที่มีผลให้การสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในรายการเป็นที่ยอมรับได้ พบว่ามี 3 ปัจจัยสำคัญด้วยกัน ได้แก่ คุณลักษณะของผู้พูด กลวิธีในการพูด และบรรยากาศหรือบริบทในการสนทนา

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อผู้พิมพ์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4485142028 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: COMMUNICATION ANALYSIS / SEX EDUCATION / CHURAK CHUROD / TV PROGRAM

SUPAWADEE WANGCHALABORWON : COMMUNICATION ANALYSIS FOR KNOWLEDGE DEVELOPMENT ON SEX EDUCATION IN "CHURAK CHUROD" TV PROGRAM.

THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. UBOLWAN

PITIPATANACOZIT, 214 pp. ISBN 974-17-3344-5.

The aims of this research were threefold:

1. To identify and analyze the categories of sex questions presented in "Churak Churod" TV program.
2. To examine the conveyance of sex meaning discovered in the program.
3. To identify and determine factors which effect communication about sex education in the program.

The findings were as follows:

1. There were 6 categories of sex questions: i) Social aspect (36.52%), ii) Psychological aspect (15.22%), iii) Intercoursing aspect (13.91%), iv) Hygienic aspect (12.61%), v) Physical aspect (10.00%) and vi) Miscellaneous aspect (11.74%).
2. As for the conveyance of sex meaning, the results showed that the sex meaning was conveyed by icon, index, and symbol through the program and the communication in the program.
3. There were 3 factors: contributes of speaker, strategies in conversation, and communication environment which effected communication about sex education in the program.

Department Public Relations

Student's signature... Supawadee W.

Field of study Development Communication

Advisor's signature... Ubolwan Pitipatanacozit

Academic year 2002

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงลงไม่ได้ หากขาดความความช่วยเหลือและความเมตตาจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้ด้วยความหวังดีมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนาโฆษิต อาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ปาริชาติ สถาปิตานนท์ ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ช่วยงานท่านทั้งสองในฐานะผู้ช่วยวิจัยซึ่งนับเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้วิจัยในการทำงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณบริษัท ว็อด ดี็อก จำกัด (Watch Dog Co., Ltd.) ที่ให้ความเอื้อเฟื้อข้อมูลเกี่ยวกับรายการ “ซูรัก ซูรส” ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับงานวิทยานิพนธ์นี้มาก

ขอขอบคุณบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ทุกท่าน และระบบสืบค้นหาหนังสือ (OPAC) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Chulalinet) และของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสืบค้นหาข้อมูลที่จำเป็นสำหรับงานวิทยานิพนธ์นี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ และพี่ ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ ขอขอบคุณพี่น้องที่คอยให้ทั้งสติและสติงการในการทำวิทยานิพนธ์นี้ และขอบคุณ Julia Quinn และ Lisa Kleypas ที่สร้างผลงานที่สนุกสนานช่วยผ่อนคลายความเครียดให้แก่ผู้วิจัยตลอดการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณแม่ อ๊าปา และพี่ทัศน์ ที่ช่วยสนับสนุนผลักดันและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในด้านการศึกษาอย่างเต็มกำลังมาโดยตลอด

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงลงไม่ได้ หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้

สุภาวดี หวังชาลาบวร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหำนำการวิจัย.....	9
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	9
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	10
1.5 นิยามศัพท์.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 แนวคิดเรื่องเพศในสังคมไทย.....	14
2.2 แนวคิดเรื่องบทบาทและความสัมพันธ์ของหญิงชายไทย ในบริบทของครอบครัว.....	22
2.3 แนวคิดเรื่องการสอนเพศศึกษา.....	27
2.4 แนวคิดเรื่องการใช้สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาความรู้เรื่องเพศศึกษา.....	36
2.5 แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์สื่อด้วยทฤษฎีสัญญาวิทยา.....	42
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	66
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68

หน้า

3.4 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล.....	69
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4.1 ปัญหาเรื่องเพศที่ปรากฏในรายการ “ซูรัก ซูรส”.....	72
4.2 การสื่อความหมายเรื่อง “เพศ” ในรายการ “ซูรัก ซูรส”.....	84
4.3 การยอมรับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในรายการ “ซูรัก ซูรส”.....	142
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	156
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	156
5.2 อภิปรายผล.....	161
5.3 ข้อเสนอแนะ	175
รายการอ้างอิง.....	177
ภาคผนวก.....	183
ภาคผนวก ก.....	184
ภาคผนวก ข.....	188
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	214

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ตารางแสดงประเภทของสัญญาณตามทัศนคติของ Peirce..... 45
ตารางที่ 3.1	ตารางแสดงรายละเอียดของแหล่งข้อมูลประเภทเทปรายการ “ซุรัก ชุรส” 66
ตารางที่ 4.1	ตารางแสดงร้อยละของคำถามเรื่องเพศแบ่งตามประเด็นปัญหาเรื่องเพศ..... 72
ตารางที่ 4.2	ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคม..... 74
ตารางที่ 4.3	ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านจิตใจ..... 75
ตารางที่ 4.4	ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศ ด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์..... 76
ตารางที่ 4.5	ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสุขอนามัย..... 77
ตารางที่ 4.6	ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาอื่น ๆ..... 77
ตารางที่ 4.7	ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศ ด้านกายวิภาคและสรีระ..... 79
ตารางที่ 4.8	ตารางแสดงร้อยละของผู้ถามหญิงและชายโดยแยกคำนวณ ตามแต่ละช่วงรายการ..... 79
ตารางที่ 4.9	ตารางเปรียบเทียบจำนวนคำถามในแต่ละประเด็นปัญหา โดยแบ่งตามเพศผู้ถาม..... 80
ตารางที่ 4.10	แสดงร้อยละของคำถามเรื่องเพศแบ่งตามความรู้เรื่องเพศทั้งสี่ลักษณะ..... 83
ตารางที่ 4.11	ตารางแสดงสรุปรวมสัญญาณที่สื่อความหมายเรื่องเพศ..... 115
ตารางที่ 4.12	แสดงประเภทของสัญญาณที่สื่อความหมายเรื่องเพศ ซึ่งปรากฏในรายการ “ซุรัก ชุรส”..... 141
ตารางที่ 4.13	ตารางแสดงคุณลักษณะที่ตรงข้ามกันระหว่างผู้ดำเนินรายการทั้งสอง..... 146

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 แสดงวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการนำเสนอผลการวิเคราะห์.....	69
ภาพที่ 4.1 แสดงไตเติ้ลของรายการ “ซูรัก ซูรส”.....	87
ภาพที่ 4.2 แสดงสัญลักษณ์รายการ (logo).....	87
ภาพที่ 4.3 แสดงแบบเสื้อผ้าการแต่งกายของผู้ดำเนินรายการฝ่ายหญิง.....	125
ภาพที่ 4.4 แสดงจากหน้าบ้านซึ่งใช้ในช่วงเปิดรายการ.....	129
ภาพที่ 4.5 แสดงจากห้องรับแขกซึ่งใช้ใน ช่วงมมมองแห่งรักและช่วงติวรักให้เต็มร้อย.....	129
ภาพที่ 4.6 แสดงจากห้องทำงาน.....	131
ภาพที่ 4.7 แสดงจากกระบียงหลังบ้าน.....	131
ภาพที่ 4.8 แสดงช่องทางในการสื่อความหมายเรื่อง “เพศ” ที่พบในรายการ “ซูรัก ซูรส”.....	139
ภาพที่ 4.9 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการสื่อสารเรื่องเพศในรายการ “ซูรัก ซูรส”.....	154

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย